

„Modeli odgovora na odgojno-obrazovne potrebe djece izložene riziku socijalne isključenosti u ustanovama ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja“ (MORENEC)

Suradnja i izgrađivanje partnerskih odnosa roditelja i odgajatelja kao prediktor dobrobiti djece

Izv. prof. dr. sc. Rozana Petani
Sveučilište u Zadru, Odjel za pedagogiju

15. listopada 2021.

Suradnja i/ili partnerstvo

- Izuzetno važno za optimalan dječji razvoj i učenje.
- Kvalitetno partnerstvo u uskoj je vezi s pozitivnim ishodima kod djece.
- U praksi ne funkcionira na zadovoljavajući način!
- Otpor od strane roditelja i odgajatelja.

Kako poticati kvalitetan partnerski odnos ako su ključni sudionici tog procesa u otporu?

- Pitanje razumijevanja partnerstva, ali i interesa za građenjem partnerskih odnosa.

Pitanja:

Je li dovoljna samo uključenost roditelja i je li krajnji cilj partnerskog odnosa isključivo akademski uspjeh djece?

Je li moguće razmatrati partnerstvo obitelji i odg.-obr. ustanove izdvojeno od lokalne, ali i šire zajednice u kojoj obitelj i ustanova egzistiraju?

Kakvi su utjecaji te zajednice na kvalitetu partnerstva?

Partnerstvo

- Najviša razina suradničkih odnosa pojedinaca iz obitelji i odg.-obr. ustanova usmjerenih na postizanje zajedničkog cilja (dobrobit djeteta), a koji se odvijaju u određenom kontekstu i imaju određeno vrijeme trajanja.
- **Ključni pojmovi:**
 - *Odnos* (suradnja)
 - *Odgovornost* (zajednička)
 - *Zajednički cilj* (specifičnost)
 - *Distribucija moći* (ravnopravnost)
 - *Kvalitetna komunikacija* (harmonija, pregovaranje, konsenzus)
 - *Energija* (djelovanje)

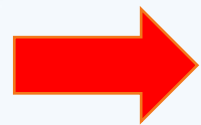
Istraživanja karakteristika:

- Poštenje
- Poštovanje
- Vjerovanje
- Otvorena komunikacija
- Fleksibilnost
- Aktivno slušanje
- Dijeljenje informacija
- Neosuđivanje

(3 do 30 karakteristika)

3 dimenzije:

- JEDNAKOST
- POŠTOVANJE
- STIL KOMUNIKACIJE

Svaki kvalitetan odnos, pa tako i
onaj partnerski, u trijadi

obitelj – odg.-obr. ustanova – zajednica

obilježavaju brižnost, učinkovita
međuljudska komunikacija, poštivanje
etičkih načela i učinkovito pomaganje.

Suradnja

- Njeguje uglavnom površne i formalne odnose koji ne mogu donijeti kvalitativne promjene.
- Nužno je promijeniti odnos prema djetetu, tj. percepciju njegove uloge i dobrobiti.
- Dijete je u pravilu pritisnuto interesima i zahtjevima ustanove na jednoj strani i očekivanjima roditelja na drugoj strani, a sve u interesu viših ciljeva društva, obitelji, ustanove i sl.
- Privid kvalitetne suradnje!
- Hijerarhija odnosa pri čemu ustanova zauzima viši položaj.

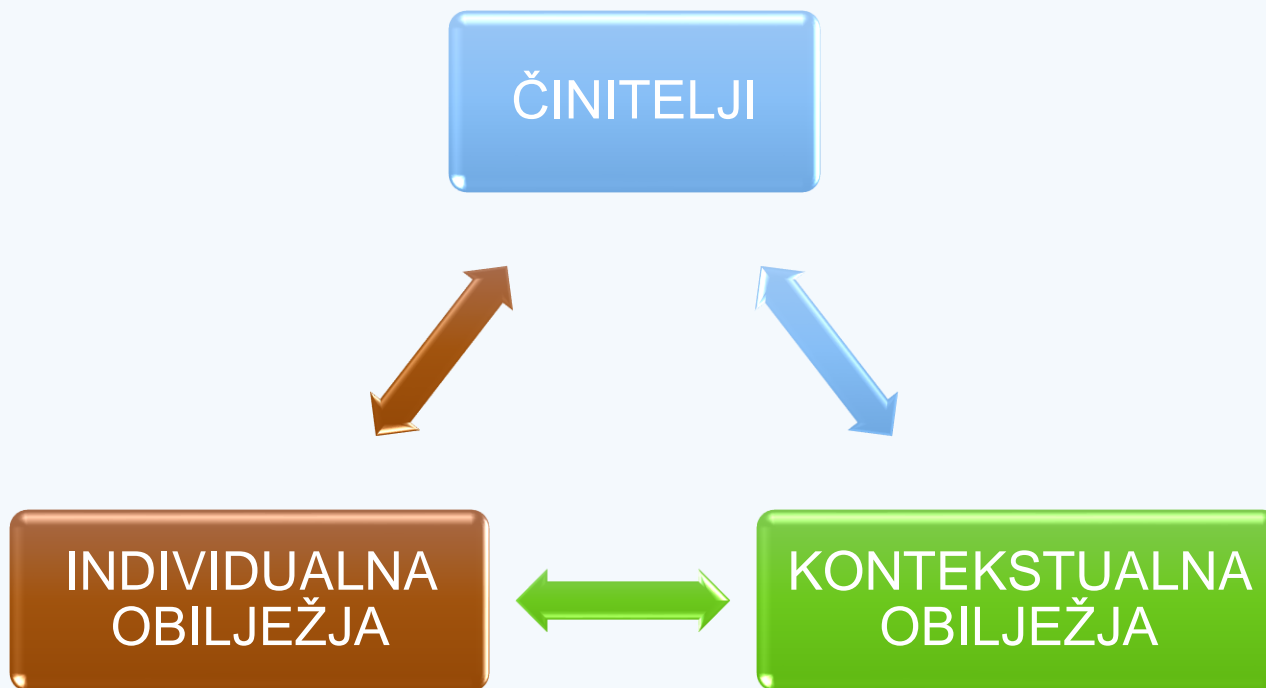

NERAVNOPRAVNOST PARTNERA

Razlike između suradnje i partnerstva

Činitelji koji određuju orijentaciju, kvalitetu i intenzitet odnosa između obitelji i odg.-obr. ustanova ovise o interakciji:

Kontekstualni činitelji

- **zakonska regulativa** na nacionalnoj i lokalnoj razini (Obiteljski zakon, NN 103/15, 98/19; Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju, NN 10/97, 107/07, 94/13, 98/19 - Izravno sudjelovanje roditelja u kreiranju vrtićke politike kroz Upravno vijeće)
- **veličina i tip zajednice** u kojoj se vrtić nalazi
- **činitelji vezani uz sam vrtić** kao što su kultura ustanove i klima, karakteristike odgajatelja te stil upravljanja ustanovom

Individualni činitelji

- **sociodemografska i psihosocijalna obilježja roditelja** (spol, obiteljske okolnosti, SES, etnička i jezična pripadnost, obrazovanje, očekivanja, percepcija vlastite uloge i uloge vrtića, motivacija za sudjelovanjem, doživljaj roditeljske samoefikasnosti)
- **obilježja djeteta** (dob, psihofizičke osobine, razvojne potrebe i rizici)

Roditelji

- Roditelji stvaraju svoje vlastite zahtjeve i očekivanja prema odgajateljima i cjelokupnom osoblju.
- Žele uspostaviti partnerske odnose pomoću kojih će moći, u suradnji s ostatkom vrtićkog kolektiva, adekvatno kontrolirati i usmjeravati rast i razvoj vlastitog djeteta.
- Naime, roditeljima je u tom, pa i daljnjem periodu, potrebno postati sigurnima kako je njihovo dijete u vrtiću sretno, sigurno i dobro zbrinuto.

Stereotipi:

- Odgajatelji bi trebali biti ti koji će znati sve odgovore i načine kako pomoći djetetu u razvoju. Od njih se očekuje da ne traže pomoć roditelja, jer se to smatra čak i određenom vrstom njihove slabosti i neznanja.
- Roditelji, koji zatraže pomoć odgajatelja ili izraze želju za većim i aktivnijim sudjelovanjem, smatraju se gnjavatori i ometajući faktori u radu odgajatelja.

- U nekim društvima roditelji osjećaju kako nemaju neku značajniju ulogu te da se njihove ideje i prijedlozi smatraju neprofesionalnima i nekorisnima.
- Rezultat takve ili slične alijenacije roditelja ograničava njihov mogući produktivan angažman kao partnera te to rezultira, također i štetnim utjecajima na djetetov proces učenja.

Nužno je pedagoško obrazovanje roditelja!

Partnerstvo i rizici socijalne isključenosti

- kvalitetna briga o djetetu i sustavi podrške

Bouillet, Domović (2021)

Vrlo opsežna istraživanja - **obitelj i vrtić/škola**

→ elementi koji izravno ili neizravno doprinose razvoju i unaprjeđivanju njihova partnerstva:

mentalno zdravlje roditelja

kvaliteta bračnih odnosa

osobine ličnosti

stil roditeljstva

obrazovanje

karakteristike profesionalaca

stavovi prema uključivanju roditelja

stil rukovođenja....

Vremenski aspekt, često zanemarivan, reflektira promjene tijekom vremena unutar djeteta, ali i promjene u svakom od sustava unutar kojih se odvija djetetov razvoj.

- Neke su promjene predvidljive (tranzicije), a neke su neočekivane (razvodi, preseljenje, smrt).

Kvantiteta i kvaliteta interakcija između odgojitelja i roditelja doprinosi formiranju njihove veze koja postaje mnogo više od zbroja međusobnih interakcija i jednostavnog prijenosa informacija.

**Poteškoće prilikom
uspostavljanja uspješne
suradnje i partnerstva**

Zaposlenost roditelja

- Elementi rada i radne opterećenosti djeluju na pojedinca, a posljedica je povećana napetost u obitelji i lošije roditeljstvo, sukob radne i obiteljske uloge.
- Pokazalo se da majčina zaposlenost značajno utječe na to kako dijete provodi vrijeme tijekom godine.
- Izbivanjem iz kuće roditelji su manje obaviješteni o djetetovim aktivnostima i imaju slabiji nadzor.

Problemi na relaciji odgajatelj - roditelj

(NE)KOMPETENTNOST I/ILI POGREŠAN
STAV odgajatelja

SUKOBI S RODITELJIMA

(NE)KOMPETENTNOST I/ILI POGREŠAN STAV odgajatelja

- nedostatak vremena za takav rad,
- nedostatak stručne literature koja bi im pružila odgovarajuća znanja za organizaciju rada s roditeljima,
- razne poteškoće pri angažiranju stručnjaka koji bi održali predavanja roditeljima,
- nedostatak prostora za prijem roditelja, itd.

Razina procijenjene kompetentnosti ovisi o prethodnoj pripremljenosti i ranijim ulaganjima u specifična znanja i vještine odgajatelja.

Sukobi s roditeljima

- Glavno je pitanje koliko su roditelji kompetentni za obavljanje funkcije roditeljstva.
- Roditeljska kompetencija se ne može unaprijed provjeravati.
- Svi ljudi imaju pravo na roditeljstvo.

Nezainteresiranost roditelja za suradnju i potreba za obrazovanjem roditelja

- Kontinuirana suradnja za roditelje može biti napor, to su obveze i odgovornosti.
- Suradnja sa vrtićem može biti zadovoljstvo roditeljima, ako doživljavaju prihvaćanje i međusobno uvažavanje.
- Rezultati istraživanja pokazuju da oko 53 % roditelja smatra da za roditeljsku ulogu nije potrebno nikakvo dodatno pedagoško obrazovanje, a oko 73 % roditelja smatra da posjeduje dovoljno znanja za odgajanje svoga djeteta.

- Roditelje valja obrazovati o tome:

Kako bolje obavljati odgojnu funkciju u obiteljskom domu

Kako komunicirati s djetetom i odgajateljima

Kako sačiniti djetetov raspored radnoga dana

Kako pomoći djetetu u svladavanju vještina rješavanja problema itd.

- Educirani roditelji žele surađivati s vrtićem i biti pomoćnici djetetu kod kuće u rješavanju određenih problema.

Što bismo trebali!?

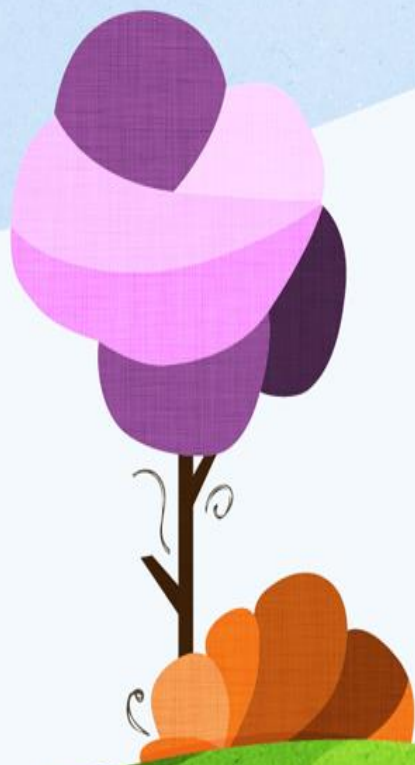
Ispitati koliko su roditelji u Hrvatskoj uopće upoznati s mogućnostima svog djelovanja u vrtiću.

Upoznati ih s načinima i mjerom u kojoj mogu biti uključeni u različite oblike sudjelovanja i formalnih procedura donošenja odluka.

U okviru programa trajnog stručnog usavršavanja, educirati ravnatelje/ice vrtića i odgajatelje o različitim mogućnostima suradnje s roditeljima i važnosti partnerskog odnosa vrtića i roditelja, kao važnog čimbenika u razvoju djeteta.

Pitanja:

- Kakav utjecaj na djecu i odrasle ima pedagoška praksa te vodi li se dostatno računa o činjenici da su ti odrasli osobe sa svojim vlastitim iskustvima, uvjerenjima, potrebama, ciljevima, zamislima i osjećajima?
- Uvažavaju li se te spoznaje kada se planiraju različite aktivnosti i programi čiji je cilj jačanje partnerskog odnosa i veći angažman roditelja?
- Jesu li i kako odgajatelji i učitelji pripremljeni za građenje i unaprjeđivanje partnerskih odnosa s roditeljima?

Hvala na pažnji!

rpetani@unizd.hr